

АКАДЕМИК Ҳ.Ҳ. МАНСУРОВ: ТАБИБ, МУРАББӢ,

ОЛИМ ВА ИНСОНИ КОМИЛ

Саодат Азимзода,

директори муассисаи давлатии

Пажӯҳишигоҳи илмию тадқиқоти

гастроэнтерология

Академик Ҳомид Ҳусейнович Мансуров воқеан ҳам аз нобиғогони замони худ аст. Ҳаёт ва фаъолияти эҷодии ӯ аз он шаҳодат медиҳад, ки ин марди бузург на фақат анъанаҳои неки гузаштагонаномро дар соҳаи тиб ва табобати мардум давом додаст, балки онро бо истифода аз дастовардҳои замони муосир муваффақона ба зинаҳои баландтар ҳам бардоштааст. Фаъолияти ин олими бузург ба шарофати Истиқлолияти давлатии Тоҷикистони соҳибистиқлол мароми нав ба худ касб кардааст.

Академик Мансуров ҳанӯз ҷангоми таҳсил дар синфи ҳафтум ба тиб ва асрори табобати инсон завқу шавқ пайдо кард. Ин завқу шавқ ӯро ба техникуми тиббӣ овард, ки онро соли 1942 бо баҳои аъло хатм намуд ва худи ҳамон сол ҳамчун донишҷӯи пешқадам дарҳол ба Донишқадаи тиббии Самарқанд қабул карда шуд. Албатта, дар тарбия ва ташаккули акад. Мансуров муҳити оилавӣ, ҳамнишинӣ бо устод Айнӣ ва махсусан муоширати бевосита бо олимони барҷастаи тиббии замони шӯравӣ, аз қабилӣ Н.Н.Аничков, С.С.Гирголав, В.Н.Тирков, А.В.Лебединский, ки ба сабаби Ҷанги Бузурги Ватанӣ муваққатан ба Самарқанд муҳоҷират карда буданд ва он ҷо дарс

медоданд, таъсири худро гузоштааст. Дар марҳилаҳои баъдии инкишофи касбии ӯ ҳамчун табиб давраи таҳсил дар Москва ва ҳамкориҳо бо олимони пешбари муассисаҳои таълимию табобатии марказии Иттифоқи Шӯравии собиқ, махсусан анҷоми таҳқиқотҳои илмӣ таҳти роҳбарии Е.М.Тареев, Я.А. Гильберт, А.Л. Мясников ва дигарон нақши босазо доранд. Аммо бояд эътироф кард, ки Акад. Мансуров завқу истеъдоди баланди табиӣ ҳам доштааст, ки ин хислатҳояш баъдар дар чараёни фаъолияти клиникии ӯ борҳо мушоҳида шудааст. Ӯ дар ташҳиси беморон ва иллатҳои маризӣ бо такя ба маълумоти клиникӣ ва мушоҳидаҳои шахсиаш беҳамто буд. Ин ҳама аз он гувоҳӣ медод, ки акад. Мансуров тавонистааст, ки ҳам дониш ва ҳам таҷрибаи шахсии худро дар сатҳи ниҳоят баланди касбӣ ба ҳам омезад. Олимони бузург кам нестанд, аммо на ҳамаи онҳо соҳибмактабанд. Беҳтарин дастоварди акад. Мансуров дар ин бобат таъсиси мактаби шахсии ӯст дар бахши гепатология ва гастроэнтерология. Аз тарафи дигар, маҳз бо кӯшишҳои хастанопазирӣ ӯ аваалин пажӯҳишгоҳи илмию тадқиқотии гастроэнтерология дар собиқ Иттиҳоди Шӯравӣ маҳз дар пойтахти кишварамон шаҳри Душанбе таъсис дода шуд, ки имрӯз чандин шӯъбаву намояндагӣҳояш дар минтақаҳои мухталифи ҷумҳурӣ пурсамарона кор мекунанд.

Акад. Мансуров мураббии мумтоз ҳам буд. Дахҳо рисолаҳои илмӣ барои дарёфти унвонҳои доктор ва номзади илмҳои тиб зери роҳбарии ин олими серкору сербор сурат гирифтааст. Шогирдони бешумори устод Мансуров дар бахшҳои мухталифи тиб баҳри беҳдошти саломатии мардум ва инкишофи илму маърифати тиббӣ на

фақат дар Тоҷикистон, балки дар кишварҳои дигар низ, аз қабилҳои Россия, Қазоқистон, Молдова, Туркманистон, Ўзбекистон адои вазифа менамоянд. Ассотсиатсияҳои касбии гастроэнтерологҳои кишварҳои Венгрия, Полша ва Булғорія ўро барои заҳматҳои бузург ва дастовардҳои назаррасаш дар бахши гепатология ва гастроэнтерология ҳамчун узви ифтихории анҷуманҳои пазируфтаанд, ки гувоҳи эътибор ва эҳтироми бузурги ӯ дар арсаи байналмилалӣ ҳамчун олим ва мураббӣ ба шумор меравад. Ба назарам, акад. Мансуров эҳсоси ғамхорӣ ба насли ҷавон, махсусан ҷавонони донишманд ва боистеъдодро аз устод Айни омӯхта ва ба мерос гирифтааст. Акад. Мансуров дар баробари ғамхор ва меҳрубон будан ҳамеша саҳтгир буд. Танбалӣ ва беҳавсалагиро ҳеҷ қабул надишт. Интизомро меписандид. Ҳеҷ вақт ва ба ҳеҷ ваҷҳ кори хомро қабул намекард. Мушкилписанд буд ва ҳамин шеваи корро барои шогирдон ва ҳамкорунаш низ ҳамеша талқин мекард.

Албатта, қобилияти баланди ташкилотчиғии акад. Мансуров низ бояд алоҳида хотиррасон гардад. Донишу таҷрибаи ғани ба ӯ ҳамеша имконият додаанд, ки мавзӯҳои амиқтар ва густурдатар бинад ва андеша ронад. Ҳанӯз дао солҳои таҳсил дар Москва ӯ дар фикри таъсиси марказҳои махсусгардондашудаи тадқиқотҳои тиббӣ буд ва баъдтар ин орзуи деринааш дар мисоли таъсиси Пажӯҳишгоҳи гастроэнтерологии Тоҷикистон ҷомаи амал пӯшид. Ҳоло ин Пажӯҳишгоҳ дар асари заҳматҳои беназири акад. Мансуров ва шогирдонаш ба яке аз муассисаҳои пешбар дар соҳаи амрози дарунӣ, махсусан рӯдаву меъда, табобати ҷигар, амрози мухталифи гастроэнтерологӣ мубаддал гаштааст. Имрӯз дар ин муассиса бештар

аз 200 кормандон кор мекунанд, аз ҷумла 1 академик, 9 докторҳои илм ва 25 нафар номзадҳои илми тиб, ки аз дуруст ва пурсамар будани нақшаҳо ва биниши стратегии акад.Мансуров дар бобати дурнамои инкишофи илми тиб дар маҷмӯъ ва махсусан соҳаи гастроэнтерология шаҳодат медиҳад.

Вале бештар аз ҳама акад. Мансуров як ҳамсару падари меҳрубон будааст. Хислатҳои асили инсонии ӯ дар мавриди адолат, ростқавлӣ, тозақорӣ, якрӯ будан, дурӯғро напазируфтани ҳама гувоҳи на фақат як олими забардаст, балки инсонии комили буданаш ҳам мебошанд. Вичдони пок ва садоқат ба қору зиндагии хеш акад. Мансуровро дар миёни ҳамкорон ва шогирдонӣ пайравонаш соҳиббаҳтиром гардондааст. Ҷашни 90-солагии ин бузургмард воқеан ҳам ҷашни камолоти илми гастроэнтерологияи Тоҷикистон аст.
